

Bankovní záruka

© 2006 Michal Černý Ph.D.

www.michalcerny.eu | www.michalcerny.net

Obecně o zajišťovacích prostředcích

- Funkce: zajišťovací, preventivní, nahrazovací
- Závazek zajišťovaný a závazek zajišťující
- Závazek zajišťující = vzniká jednostranným úkonem nebo dohodou stran
- Poskytovatel zajištění nemusí být totožný z dlužníkem hlavního závazku

Právní úprava zajišťovacích prostředků

- OZ – zástavní právo, zadržovací právo, zajišťovací převod práva, smluvní pokuta, ručení
- ObZ – bankovní záruka, smluvní pokuta, ručení
- Zajištění obchodních závazkových vztahů se řídí ObZ (srov. § 261 ObZ)

Akcesorita a subsidiarita

- **Akcesorita** zajišťovacího závazku - vznik a trvání práva ze zajišťovacího prostředků závisí na trvání zajištěné pohledávky.[1]
- **Subsidiarita** zajišťovacího závazku - oprávněný se domáhá po povinném ze zajišťovacího prostředku uhrazení své pohledávky až v případě, kdy mu jeho pohledávka není splněna dlužníkem.

Bankovní záruka

- Jednostranné prohlášení banky (záruční listina)
- Závazek banky uspokojit
- Určitou osobu – oprávněného (beneficienta)
- Do určité výše
- Za určitých podmínek (dle záruční listiny)
- Jestliže budou splněny podmínky v záruční listině (zejména určitý dlužník nesplní určitý závazek)

Odlišnost b.z. od ručení

- B.z. poskytuje jen banka (event. družstevní záložna)
- Činí jednostranným prohlášením – záruční listinou
- B.z. je zásadně úplatná, před vydáním b.z. banka uzavírá s dlužníkem smlouvu o převzetí b.z. záruky
- Oslabena akcesorita i subsidiarita
- B.z. = absolutní obchod (srov. § 261 ObZ)

Záruční listina - obsah

- Výše záruky (max.)
- Stanovení podmínek (např. předložení dokumentů, výzva apod.)

Zajištěné povinnosti

- Zajištění peněžitého závazku
- Zajištění nepeněžitého závazku – má se za to, že je zajištěn peněžitý nárok, který by měl V vůči D v případě, že by D porušil závazek, jehož plnění je b.z. zajištěno – a to do částky stanovené v záruční listině (§ 314 ObZ)

Výše a podmínky záruky (§ 316 ObZ)

- Výše záruky stanovena v z.l., určeny podmínky
- Banka nemusí zaručit do celé výše zajištěného dluhu
- Námitky vůči V – banka může uplatnit jen ty, které připouští z.l. (**námitky vyhrazené**) – např. **námitka promlčení**
- Částečné plnění D nemá vliv na záruku, jestliže nesplněná část je stejná nebo vyšší než částka určená v z.l.

Námitky dlužníka

- B. může uplatnit námitky D jen tehdy, pkd si to vyhradila v z.l.
- B. plní, jakmile je vyzvána písemně V (záruka na první výzvu)
- Předchozí výzva V vůči D je vyžadována jen tehdy, pkd to stanoví z.l.

- Nestanoví-li z.l. námitky a možnost použití, je b.z. na první výzvu a bez námitek

Postoupení práv věřitele (318 ObZ)

- Obecně lze práva z b.z. postoupit bez postoupení pohledávky z hlavního závazku
- Pkd je podle z.l. V oprávněn postoupit pohledávku z b.z., jen když D nesplní svůj závazek (**akcesorická záruka**) -> V může postoupit jen obě pohledávky současně

Plnění závazku bankou (§§ 319, 320 ObZ)

- Jen když byla písemně vyzvána V
- Pkd podmínky spočívají v předložení dokumentů (**dokumentární záruka**), musí být dokumenty předloženy V bance při této výzvě nebo bez zbytečného odkladu po ní
- Pkd dle z.l. banka pov. plnit ve prospěch oprávněného jiné bance, musí plnit na účet oprávněného u této banky - § 320 ObZ (V musí takový účet mít, je to nutná součinnost - § 370)

Zánik bankovní záruky

- Zánik uplynutím času (pkd je doba platnost v z.l.) – pkd V písemně neoznámí nároky během platnosti záruky. Pkd by bylo plněno později, jde o plnění bez právního titulu, příjemce má povinnost plnění vrátit (§ 451 OZ – bezdůvodné obohacení)
- Další způsoby zániku b.z. (dle § 322 se přiměřeně aplikují ust. o ručení) – zánik splněním zajištěného závazku
- Další obecné způsoby zániku – např. splnutí (oprávněného a povinného), dohoda V s b, vzdání se práva Vem, prominutí dluhu

Práva při zániku záruky

- V, který získal plnění, na které neměl nárok, vrátí plnění D a nahradí D škodu (§ 321/4 kog)
- D má povinnost zaplatit b. to, co za něj b. plnila. Tato povinnost je odlišná od úplaty
- D nemůže uplatňovat vůči b. námitky, pkd smlouva mezi b. a D neobsahovala povinnost zahrnout je do z.l.

Použití ustanovení o ručení § 322

- § 304 – vymezení závazku zajištěného (platný závazek nebo část, závazek v budoucnu, závazek podmíněný)
- § 305 – V je povinen na žádost b sdělit výši pohledávky
- § 310 – promlčení práva (V vůči b se nepromlí dříve, než se promlčí pr. V vůči D)
- § 311 - Záruka nezaniká, pkd závazek zanikl pro nemožnost plnění D, ale je splnitelný bankou (nebo závazek zanikl zánikem PO, kt je dlužníkem)
- Záruka rovněž nezaniká, pkd dochází k zániku zajištěného závazku novací (§ 572/1 OZ)

Jednotná pravidla pro smluvní záruky

- Vydala Mezinárodní obchodní komora v Paříži
- Mají povahu všeobecných obchodních podmínek – srov. § 273/1 ObZ

Použitá literatura a odkazy

- Štenglová I., Plíva S., Tomsa M. a kol.: Obchodní zákoník, komentář, 9.vydání, Praha, C.H.Beck, 2004, ISBN 80-7179-863-0
- [1] Srov. např. Šíma, A.: K zániku hypotekárního zástavního práva při změně vlastnictví k zastavené věci, In Právní rozhledy, 1996, 5, str. 204 – In ASPI (6172 (LIT))
